

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV - 1331, tālr. 67021600, fakss 67276445, e-pasts lm@lm.gov.lv, www.lm.gov.lv

Rīgā

Nr.

**Visām valstspilsētu
un novadu pašvaldībām**

Informācijai:
**Visām valstspilsētu un
novadu bāriņtiesām**

**Visiem valstspilsētu un novadu
sociālajiem dienestiem**

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai

*Par Valsts un pašvaldību
institūciju amatpersonu un darbinieku
atlīdzības likumu*

Labklājības ministrija (turpmāk – ministrija) 2022.gada 7.septembrī nosūtīja vēstuli (reģ.Nr. 33-1-0402/1192) visām valstspilsētu un novadu pašvaldību bāriņtiesām ar informāciju par grozījumiem Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, tostarp ar detalizētu informāciju par bāriņtiesu darbinieku atlīdzības apmēru un amplitūdu, kādā var noteikt atalgojuma apmēru.

Atbilstoši Ministru kabineta 2022.gada 26.aprīļa noteikumiem Nr.262 “Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs, amatu klasifikācijas un amatu apraksta izstrādāšanas kārtība” bāriņtiesu atalgojums kvalificēts 7.saimē “Bāriņtiesa” septiņos līmeņos, savukārt sociālais darbs kvalificēts 43.1.apakšsaimē “Sociālais darbs” sešos līmeņos. Mēnešalgu grupas atlīdzība ir atkarīga no līmeņa.

Bāriņtiesu likuma 2.panta pirmā daļa paredz, ka bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde. Bāriņtiesu darbinieku profesionālā darbība ir orientēta uz bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību ievērošanas nodrošināšanu, kas sevī ietver dažādu komplicētu uzdevumu veikšanu un tādējādi tiek nodrošināta pašvaldībās dzīvojošo bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību aizsardzība, kas ir nozīmīgs ieguldījums pašvaldību iedzīvotāju sociālās labklājības līmeņa paaugstināšanai kopumā.

Ministrija 2022.gada 14.septembrī Latvijas Pašvaldību savienības Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēdē informēja par ieguldījumiem bāriņtiesu cilvēkresursu veikspējas stiprināšanai, tostarp prezentējot bāriņtiesu aptaujas datus, kas veikta uz 2022.gada 1.jūliju. Saskaņā ar veikto aptauju vairāk kā pusei bāriņtiesu darbinieku noteiktā mēnešalga neatbilst attiecīgā līmeņa

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

mēnešalgas minimumam, turklāt cilvēkresursu pieejamība bāriņtiesās ir satraucoša, atsevišķās pašvaldībās pat kritiska. Aptauja parāda nozīmīgas mēnešalgu atšķirības dažādās pašvaldībās. Minētais plašāk atspoguļots Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas 2022.gada 14.novembra vēstulē Nr.1-5/3408, kas adresēta Latvijas Pašvaldību savienībai un visām valstspilsētu un novadu pašvaldībām.

Ministrijā ir saņemta informācija par to, ka bāriņtiesu darbinieku zemo atalgojums un cilvēkresursu nepietiekamība bāriņtiesās jau ir radījusi situāciju, ka viena no pašvaldības bāriņtiesām drīzumā nebūs lemtspējīga, jo darbinieki profesionālās izdegšanas un zemā atalgojuma dēļ maina darba vietu, tādējādi pašvaldībā izveidojas situācija, ka atbildīgā institūcija par bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un interešu nodrošināšanu nespēj pilnvērtīgi veikt savas funkcijas un uzdevumus, līdz ar to paaugstinās riski pašvaldības mazākaizsargāto iedzīvotāju tiesību un interešu aizsardzības īstenošanai. Minētais, ministrijas ieskatā, liecina par to, ka pašvaldībām steidzami ir jāpārskata bāriņtiesu darbinieku atalgojuma apmērs un slodze, lai mazinātu cilvēkresursu trūkumu un bāriņtiesas varētu turpināt pilnvērtīgi pildīt tām uzliktos uzdevumus un funkcijas.

Atbilstošs atalgojums un darba slodze, kā arī profesionālās attīstības nodrošināšana darbiniekiem, ir pašvaldības motivācijas instrumenti, lai iespējami efektīvāk stiprinātu bāriņtiesu kapacitāti, samazinātu jomas profesionāļu rotāciju uz labāk atalgotām darba vietām, kā arī mazinātu bāriņtiesās esošo cilvēkresursu nepietiekamību kopumā.

Līdzīga situācija atalgojuma kontekstā vērojama arī pašvaldību sociālo dienestu atalgojumā. 2022.gada septembrī un oktobrī tika veikta aptauja, kā rezultātā noskaidrojās, ka 7 (16%) pašvaldībās ir izstrādāta un spēkā esoša jaunā atlīdzības sistēma un notikusi amatu pārklasifikācija atbilstoši jaunajam Amatu katalogam un mēnešalgu grupām. Pārējās pašvaldībās jaunās atlīdzības sistēmas izstrāde un amatu pārklasifikācija ir procesā un varētu stāties spēkā 2023.gadā. Aptauja parāda nozīmīgas mēnešalgu atšķirības dažādās pašvaldībās. Kā piemēru var minēt sociālā darbinieka (V A līmenis, 9. mēnešalgu grupa) mēnešalgu, kur zemākā mēnešalga valstī ir vien 705 eiro pirms nodokļu nomaksas, kas ir par nepilniem 400 eiro zemāka kā noteiktais attiecīgā līmeņa mēnešalgas minimums (1076 eiro), savukārt augstākā alga vienā pašvaldībā sasniedz 1287 eiro (salīdzinājumam – attiecīgā līmeņa mēnešalgas viduspunkts ir 1 537 eiro). Sociālo darbinieku zemo atalgojums, nepietiekamais skaits, paaugstinātā noslodze un profesionālā “izdegšana” rada riskus pašvaldību sniegto sociālā darba pakalpojumu kvalitātei.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī ministrijas 2022.gada 7.septembra vēstulē un Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas 2022.gada 14.novembra vēstulē Nr.1-5/3480 norādīto, un to, ka pašlaik norit darbs pie pašvaldību saimnieciskā gada budžeta izstrādes 2023.gadam, aicinām rast iespēju pārskatīt un palielināt bāriņtiesu un sociālo dienestu darbinieku mēnešalgas, lai tās pēc iespējas tuvotos attiecīgā līmeņa mēnešalgas viduspunktam. Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteiktās normas pieļauj pakāpenisku pāreju uz jauno atalgojuma sistēmu, nodrošinot visiem pašvaldību iestāžu darbiniekiem attiecīgā līmeņa mēnešalgas minimuma sasniegšanu līdz 2027.gadam. Taču situācijā, kad darbinieku skaits gan bāriņtiesās, gan sociālajos dienestos ir nepietiekams, esošie speciālisti ilgstoši veic darbu paaugstinātas slodzes apstākļos, ir jāmēģina rast iespēju noteikt darbiniekiem darba algu, kas atbilst attiecīgā amata līmeņa mēnešalgas viduspunktam, pretējā gadījumā profesionālu darbinieku skaits bāriņtiesās un sociālajos dienestos visticamāk turpinās sarukt. Vēršam uzmanību, ka atbilstoši jaunajai atalgojuma sistēmai ir ieteicams, lai lielākā daļa nodarbināto saņemtu mēnešalgu, kas ir pietuvināta mēnešalgas skalas viduspunktam, tādējādi nodrošinot līdzīgu atalgojumu par līdzīgas vērtības darbu.¹

¹ Anotācija pie likuma “Grozījumi valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā”, ko Saeimā pieņēma 16.11.2021.

Uzskatām, ka bāriņtiesu un sociālo dienestu darbinieku atalgojumam ir jābūt samērīgam ar veicamo darbu, jo īpaši tādēļ, ka minētie speciālisti pašvaldībās ir tie, kuri vistiešākajā veidā strādā ar grūtībās nonākušām ģimenēm ar bērniem un ietekmē bērnu tiesību aizsardzību pašvaldībā.

Papildus informējam, ka ar ministrijas pieteiktajiem prioritārajiem pasākumiem 2023.gada budžetam varat iepazīties Latvijas Pašvaldību savienības Veselības un sociālo jautājumu komitejas 2022.gada 12.oktobra sēdes videoierakstā un tam pievienotajā prezentācijā. Saite informācijai: <https://www.lps.lv/lv/komitejas/veselibas-un-socialo-jautajumu-komiteja/7465-uzsver-pasvaldibu-lomu-socialo-darbinieku-atbalstisana-un-profesionalitates-pilnveide>

Valsts sekretārs

*Dokuments parakstīts ar drošu
elektronisko parakstu un satur laika
zīmogu*

I.Alliks

A.Ramane

Alise.Ramane@lm.gov.lv